

PREU: 5 Cènts.

Barcelona, 15 Juliol 1911

EN PATUFET

Any VIII N.º 392. — Redacció y Administració: Cardenal Casañas, 4 (Riera del Pi)

A CAL METGE

— Veyam: treu la llenga, noy. Tu, si vols estar bo, procura no menjar res mentre estiguis dejú.

Una bona institució

DE la meteixa manera que critiquem als governs quan fan coses dolentes, y els d'Espanya, malhauradament, ne solen fer mas- ses, es de justícia que'ls alabem quan ne fan de bones y lloables, y motiu pera elogis ens dóna la disposició promulgada no fa gaire pel gabinet de Madrit creant arreu de l'Estat juntes municipals y provin- cials de protecció de l'infantesa.

Per lo que's refereix a Barcelona, aquestes juntes ja s'han consti- tuit y estan avuy en funcionament, puig són precisament els pri- mers actes ab que han comensat a donar fe de vida lo que'ns mou a parlar respecte del particular, majorment quan aquest ha de ser ben interessant pera vosaltres, per rahó de que'ls beneficis de la nova ins- titució recauran en noys com vosaltres, si bé més desgraciats que vosaltres desde'l moment que estan necessitats de la pública asisten- cia per haverlos mancat, per diferentes causes, la dels seus pares.

Aquestes juntes s'ocuparan, y s'ocupen ja les de la nostra ciutat, de protegir l'infantesa desvalguda en tres conceptes: promovent la *puericultura*, es a dir, el conreu dels noys d'ensà del moment mateix en que llur vinguda al món s'anuncia; procurant l'extinció de la mendicitat, y recullint y donant medis de vida als noys vagabonds, abandonats o fugitius de la llar.

Respecte a lo primer, les juntes protectores de l'infantesa procu- raran medis de subsistència a les dones indigents aprop de ser mares a fi de que les criatures que portin al món hi vinguin en les majors condicions possibles de sanitat, y lo propi faran en favor d'aquelles altres que tenen ja fills pera que puguin nodrirlos sufi- cientment.

L'extinció de la mendicitat se procurarà principalment ab l'ob- jecte d'acabar ab l'explotació vergonyosa de que gent sense entra-

nyes fan objecte a les criatures desvalgudes, utilisantles com instruments pera promoure la pública compassió en la seva industria de la capta.

La recullida dels trinxeraires es, com hem dit, el tercer objecte que's proposen les esmentades juntes, pera evitar, com fins ara ha succehit, que'l desvagament, l'ineducació y'ls hàbits d'una continuada vida de carrer, acabin per convertir en criminals als vagabonds y als abandonats.

Respecte d'aquest extrem les juntes de Barcelona han treballat ja tant que no fa molts dies inauguraren un refugi de trinxeraires ahont a diari hi troben allotjament una pila d'aquets noys desgraciats.

La setmana entrant donaré alguns detalls curiosos respecte al funcionament d'aquet refugi, considerant que per avuy ja n'hi ha prou ab lo dit.

Com veyem, la societat, ab molt bon sentit, dedica cada dia preferent atenció a quant ab l'infantesa's relaciona, ja que'ls noys d'avuy han d'esser els homes de demà, y es, per lo tant, fentlos forts físicament y moralment com se depararà a les societats futures una prosperitat que altrament no podrien assolir.

ABECÈ

Un pescador lleal

S'estava pescant al riu
l'hereuet de cân Llabroch,
mentres l'Andreu Cotoliu
vora seu feya'l badoch.

L'hereu, ab la canya al punt,
vinga a esperar si picaven;
però les hores passaven
y no'n pescava ni un.

Mes un cop que l'am tragué,
en Cotoliu va observar:
— Però home, ¿què vols pescar
si no hi enganxes esquê?

Y respongué'l pescador
dignament: — No m'ho critiqui,
qui vulgui picar que piqui,
jo no pesco de traïdor.

NYIC

Una pensada genial

M'explicava un dia en Bolavà que ell durant més de trenta dies s'alimentà solament de cocos d'aquells que fan les palmeres dites d'oli que's crien en l'Àfrica occidental.

Jo us haig d'ésser franch, estimats lectors meus: En Bolavà es un bon xicot, es cert, però hi ha vegades que n'explica unes que, la veritat, sense que dubti de la seva veracitat, me fa l'efecte de que són un xich exagerades.

Aixís es, que sempre que m'explica alguna de les seves interessants histories, miro d'atraparlo en contradicció, però es lo cert que en Bolavà, sigui perque té molta serenitat, sigui per lo que's vulgui, sempre té una resposta pera tot.

Quan va dirme que durant trenta dies seguits sols s'havia alimentat ab cocos de les palmeres dites d'oli, la veritat, ho vaig posar en quarantena, perque jo sé que les tals palmeres són tan altes, que es molt difícil enfilarshi.

— ¡Me sembla que m'enredes! — vaig dir a n'en Bolavà.

— ¿Per què?

— Perque essent tan altes les palmeres dites d'oli, no sé pas com t'ho devies arreglar pera pujarhi cada dia y abastarte'ls cocos pera alimentarte.

En Bolavà'm mirà de cap a peus, y ab molta serenitat me respongué:

— Posar en dubte lo que jo dich es lo meteix que tractarme d'embustero. T'ho perdono perque tu no pots comprendre fins ahont arriba'l meu enginy. Però perque no dubtis ni un instant de la meva paraula, vaig a explicarte com m'ho vàreig arreglar pera pujar dalt de les altíssimes palmeres dites d'oli.

Un dia vàreig pèrdrem pels boscos de l'Àfrica occidental. Ja feya tres dies que anava perdut y la gana'm comensava a apretar. Ab aquestes condicions vàreig tenir la sòrt de trobar una palmera que tenia cocos. Solament que era tan alta que desseguida vàreig veure que no'm seria possible enfilarmhi.

Pera poguer rumiar la manera millor de sortir ab la meua, vàreig agèurem dessota un arbre, a alguna distancia de la palmera.

A la poca estona que estava allí, veig venir una girafa. Procurant no mòurem pera no esverarla, vaig observar lo que feya, y ab la consegüent alegria, vàreig veure que se n'anava de dret a la palmera pera menjar fulles. La veritat es que vaig tenirli enveja y que no m'hauria fet res convertirme en aquell moment en girafa y que se m'hagués allargat el coll com a n'ella. Però no poguent esser aixís, y havent endevinat que aquella bestia tenia costum d'anar sovint a menjar fulles d'aquella palmera, vàreig rumiar-me tot seguit un medi.

Tant bon punt la girafa va ser fòra, jo que'm trech un cordill que duya a la butxaca, vàreig lligar al cap d'avall un filferro en forma d'am, y fent el molinet ab el cordill, vàreig lograr enganxar l'am, o'l filferro en una branca de la palmera.

Aquella mateixa tarde quan la girafa tornà allí a menjar fulla, se va clavar l'am, que-

dant agafada lo mateix que un llus.

Ja pots comprendre lo que vaig fer jo aleshores. Vaig pujar dalt de la girafa, y coll amunt, vàreig arribar felisment a dalt de la palmera. Y aixís cada cop que volia agafar un coco.

Solament hi havia un inconvenient. Y es que'l coll de la girafa era molt fi de pel y relliscava ab facilitat, lo que feya la meua ascensió un xich dificultosa.

Però tot s'arreglà. La girafa, aferrada allí, anà morintse, morintse. Després se tornà calavera, y aleshores me va ser molt fàcil pujar pel seu coll, ajudantme pels nusos de les vèrtebres, com si fossin graons.

Davant d'aquestes explicacions tan detallades com versemblables, no vaig tenir més remey que creure en la veracitat d'aquesta historia y de reconèixer que la pensada den Bolavà havia estat realment genial com totes les seves.

Ab permís den Bolavà
J. M. F. T.

Diners en l'aire

SÓN fabuloses les sumes que's gasten en la conquesta de l'aire per medi dels dirigibles y els aeriplans. Pera arribar a obtenir un bon tipu d'aeriplà, en Bleriot, inventor del monoplà del seu nom, vagastarshi una fortunassa. Quan, ara farà dos anys, va traspasar el Canal de la Manxa en aeriplà, s'havia ja gastat fent proves més de 500.000 pessetes.

Però lo gastat en nou anys per en Bleriot no es res comparat ab la milionada gastada pel govern alemany buscant la solució de la locomoció aèria. La fàbrica, sola, pera construir dirigibles Zeppelin, va costar set milions y mitg de pessetes y en un any sol s'hi van gastar 2.675.000 pessetes en construccions de màquines voladores. En Zeppelin, abans d'obtenir pera'l seu dirigible cap subvenció de l'Estat, ja s'havia arruïnat, gastant en proves y construccions 625.000 pessetes.

Cada dirigible tipu Zeppelin costa a la raïlla de 200.000 duros, que's poden perdre en una falsa maniobra o en una ventada que's giri de sobte. Tan gasto fa molt cara, per ara, la navegació aèria. Si s'establís una línia de Zeppelins, no hi hauria pas negoci, car els gastos són grossíssims. El gas d'un dirigible costaria 8.000 pessetes al mes; el petroli pera'l motor, 9.000; la tripulació, 4.000;

— Es una familia que està en molt bona posició...

— ¡No pas en aquet grupu!... ¡Sembla fet d'un aficionat!

y altres gastos auxiliars, compta l'enginyer qui ha fet aquets càlculs que pujarien a 20.000 pessetes mensuals.

De manera que fent dèu viatges cada mes, en un globo de 20.000 metres cúbichs, que no pot dur més enllà de 25 a 30 passatgers, a cada passatger li costaria 50 duros cada dotze hores de viatge. Positivament els viatges ab expés són menys perillosos y molt més baratos.

EL CURIÓS

Teresa Astop

Patufista guanyadora del primer premi
del VI Concurs d'EN PATUFET

Sense fils

En Tòfol, un pagès bastant lletrat que vivia a Cartellà, era molt aficionat a pescar ab la canya. Sempre passava hores y més hores ab l'am al cap d'un fil y ab la canya. Y lo més curiós era que may havia pogut pescar res.

—¿Y donchs?—li deyen.—Sembla que'ls peixos tenen por de vós!

—Fugiu, home, fugiu.

Llavors el bon home recordava que era sabi y deya ab tò de geni incompres:

—Els peixos fan com els homes: fugen de mi porque no m'entenen.

—¡Ca, home, ca! Se'n van porque vos entenen... les intencions.

—¿Veyèu? basantme en el sistema den Marconi, crech trobar el secret de pescar sense fil.

—¿Què dihèu?

—Lo que sentiü. Demà mateix vull fer la proba.

A l'endemà, el sabiàs den Tòfol, va acudir a pescar ab una canya llarga.

—¡Callèu! ¡callèu!—deya la gent,—que matarà les anguiles a cops de canya.

—¡Ignorants!—els deya.—Si vosaltres passessiu el diumenge llegint, en lloch de passarlo a la taberna, sabríau que a les grans capitals europees funciona'l sistema de telegrafia sense fils. ¿No li sembla, senyor Pepet—deya dirigintse a mi,—que també podria pescar sense fil?

No vaig poderme aguantar el riure y vaig tocar el dos.

Al cap de tres dies, vaig trobarlo ab la canya sola, esperant el peix.

—¿Còm li va'l procediment de la canya sense fil?

—¡Psè! Regular.

—¿Y pesquèu més que ab fil?

—Més, no, senyor, però tant sí... JOSEPH CASAMITJANA

SI UN BON RATO VOLS PASSAR
NO'T PENSIS PAS DISFRASSAR

— ¡Ja m'agradarà que'm vegis el Dijous Gras! ¡Jo t'asseguro que'm divertiré vestit d'aquella manera!...

que no tant com els aves-
trussos.

* * *

Les gents que viuen a la terra plana y de poca vegetació són les qui tenen més alcans de vista per la costum que tenen d'abarc ar grans horitzons. Aixís els moros del desert aprecien a grans distàncies objectes que'ls naturals d'altres terres no veurien ni a la meitat de distància; y els esquiroles descobren sobre la neu, per lluny que passin, a les guilles blanques.

* * *

Curiositats

Diuen que les persones que tenen els cabells rossos no són tan forsa des com les que'ls tenen negres; però en cambi solen viure més temps.

Això's diu, però no ho hem vist demostrat per cap estadística.

* * *

Els avestrussos s'empassen ferros, pedres, fustes y tota mena de cossos durs pera pulverisar els aliments y digerirlos millor. Els cocodrils també ho fan encara

Un astrònom ha comptat que caldrien 68.000 llunes plenes pera tenir a la nit la meteixa claror del sol.

— ¡Ola, Pepet! ¿Que vas disfrassat? ¡Ay, caram de Pepet, y quin tip te fas de divertirte!...

Galeria dels grans mestres

Els Mestres de l'Art

Mozart

JOAN Crisòstom Wolfgang Amadeu Mozart va néixer a Salzburg el dia 27 de janer de 1756. El seu pare, Joan Jordi-Leopold, era segon mestre de capella del Palau del Príncep Arquebisbe de Salzburg, y abans que a n'ell va tenir una filla a la que s'esmerava en ensenyar música pera ferne una concertista.

Entre'ls ensajos del pare y les lliçons de la germana, se pot dir que'l nen Mozart, d'ensà que va venir al món no va fer més que sentir musica, y s'hi va aficionar de tal manera que, encara no caminava y ja feya rareses pera que l'assentessen al piano, car era'l seu plaer més gran passejar les manetes per sobre les tecles; y's conta que a l'edat de tres anys acompanyava al piano les cançons de la seva germana y ja feya armonies ab l'instrument. A quatre anys repetia de memoria en el piano escales y passatges dels concerts de la seva germana y dictava trossos de música composta per ell, al seu pare pera que'ls escrigués.

Al veure l'afició que tenia a la música, un amich del seu pare li va regalar un petit violí ab el que's passava hores y hores estudiant, tancat en un quarto, tocanthi al poch temps difícils pesses, apreses d'oït. Allavors el seu pare's va dedicar a ensenyarli música, y els progressos que va fer el nen Mozart van ser tan grans que a l'any 1762, quan totjust tenia cinch anys, el seu pare va decidir fer ab ell y sa germana una *tournee* artística per Europa, a fi de que la gent admiressin aquella precocitat musical. Van visitar y donar concerts a diferents capitals d'Alemanya, Austria, Bèlgica y Fransa, y per tot arreu va causar admiració la manera com aquell nen tocava'l piano. Al cap de dos anys, quan en Mozart ne tenia set, va publicar a París una serie de sonates que van obtenir molt èxit. Aquet mateix any va anar a Londres, hont se van repetir les ovacions, y a l'any següent, o

sia'l 1765, va tornar a Fransa, Flandes, Holanda y Suïssa, tocant l'orga a les principals catedrals de les ciutats que va visitar.

Per tot arreu se succehien els èxits, però despertantse en Mozart la vocació de compositor va demanar al seu pare pera tornar a Salzburg y posarse a estudiar la composició musical ab les obres dels grans mestres.

J. C.

(Continuarà)

Una selvatjada

Aixís pot calificar-se la conducta d'un desconegut (per ara), que va escriurens notificantnos la mort del nostre col·laborador l'Alfons Gispert, de la qual donàrem compte la setmana passada, per haver sigut sorpresos en la nostra bona fe.

Tenim, donchs, la satisfacció de desmentir aquella notícia. L'Alfons Gisper gosa de completa salut, gracies a Deu. El qui està en veritable perill es l'autor de la carta, perquè tant l'amich Gispert com nosaltres hem fet lo menester pera que la policia li posi la mà a sobre y tenim noticies de que, malgrat haver firmat la carta ab nom suposat, no trigarà gaire a ser detingut.

Ho celebrarem per ensenyar-li a no repetir semblant selvatjada.

Ben pensada

Una vegada era un senyor que va passar per un cert carrer, el qual no recordo, y va trobar a un nen que plorava, y li va dir:

—¿Per què plores, nen?

Y el nen li va contestar:

—¡Es que he perdut dèu cèntims!

Y el senyor, ficantse la mà a la butxaca y treient dèu cèntims, li va dir:

—¡Té, maco, y no ploris més!

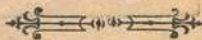
Y el nen continuà plorant, y ell li preguntà:

—¿Encara plores? ¿Per què plores ara?

A lo que'l nen contestà:

—¡Perque ara'n tindria vint!

FONTANALS

L' hora de la tasca

Cobriteclat pera piano

ELS quatre models que reproduhim són molt senzills de fer y resulten molt elegants.

El número 1 se fa de panyo blanch; les notes y l'adorno's fan ab repunt ab seda negra.

El número 2 se fa de panyo vert clar y les gallines y adornos ab punt de cadeneta ab sedes vert molsa y caffè.

El número 3 se fa de panyo vert fosch y els conills y adornos se perfilen ab seda blanca.

Y el número 4 se fa de panyo color de rosa y els gats y les notes de punt de cadeneta ab seda vert clar.

A tot el volt s'hi posa una cinta de seda del color de l'adorno, o un volantet molt estretet de cinta arrugada, o'l meteix panyo ab volant picat.

LA RITA CUSIDORA

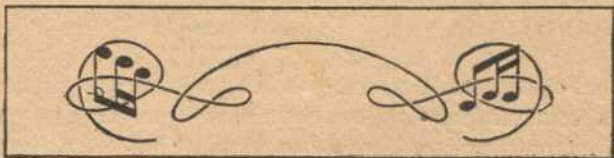

Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 3.

Fig. 4.

Coses que es ho saberles

Imitació a vidre glassat

Pera imitar el vidre glassat se barreja una part de blanquet ab tres quartes parts de barnís, una quarta d'essència de trementina, y un xich de sulfat de zench cremat en calitat de secant.

Aquesta pintura s'extén ab una bronja ampla demunt del vidre, y si's dóna ben estirada pot confondres ab un vidre glassat pel vidrier.

SALOMÓ

Els colors que hi ha

SEGONS M. Chevreul, que es qui ha classificat y formulat metòdicament la teoria del color, n'hi ha més de 14.000 que's percebeixen bé per la vista encara que manquen els noms pera expressarlos. Tots aquets colors

neixen dels tres primaris: blau, vermell y groch, ab els que's componen tots els altres. Aixís el blau y el groch, barrejats, donen el vert; el blau y el vermell, el morat; el groch y el vermell, el color de taronja; de les barrejes d'aquets ne surten d'altres, que són: el blau turquesa, el granat, el caputxina, el safranat, etc.; però s'arriben a uns matissos que no tenen nom.

Seria molt útil, especialment pera'ls químichs y naturalistes, a fi de precisar bé'l color d'insectes, flors, vísceres, reaccions, etc., que tots els colors tinguessin un nom determinat. A n'aquet objecte s'han comensat els treballs pera formar lo que se'n dirà'l «Còdech dels colors», o sia la seva escola, donant nom a cada un. Aquesta comissió d'estudiosos dels colors la formen el químich de la fàbrica de tapissos dels Gobelins M. Valette y l'editor d'art M. Klincksieck, els quals han determinat ja dos mil matissos diferents y han posat un nom a cada un. De dos mil a catorze mil, ja tenen feina per estona.

EL CURIÓS

Dues solucions. — Antonia Guasch, Domingo Papiol, Joseph Carreras, Josephina Riqué, germans Rovira, Miquel Caballero, Alfons Font, Santiago Torrens, Conxita Torrents, Lleó Burgay, Miquel Torrens, germans Rêmus, germans Vives, Joseph Maria Ruera, Isabel Huguet, Carles Ferrus, Maria Lluïsa Huguet, Joaquim Noy, germans Martín, Ferràn González, Eduart Trias, V. Bucheró, Enrich Verdú, Antoni Ferrus, J. Cardona, A. Picañol, Francisco Gibert, Victorià Ferré, J. Plera, E. Palau, Jordi Gallart, M. y P. Boada, Joan Guarro, Joan Serrabella, Pelay Samaniego, Magi Gabriel, Josepha Sanromà, Eudalt Caseras, Daniel Brosa, germans Vidal, Ferràn Ferrer, Miquel Oliveras, germans Mestre, Mario Pomar, Lluís Carulla, M. Santiago, Antoni Rais, R. Mas, Jaume Janer, A. di Tommaso, E. Claunilló, Demetri Fullà, Pepet Rojas, Pepet Masuet, germans Guitart, Pepet Bedoszan, Adolf Rojas, F. Tuset, Joseph Mainar, Miquel Burgués.

Una solució. — Jaume Poch, Pepeta Sentís, Macari, Ricart Pérez, germans Genís, Fèlix Roig, Joaquim Tuñí, Enrich Freixa, Trifón Bas, Isidre Frígola, Robert Cusidó, Enrich Ventura, Joseph Sanabra, Joseph Vidal, Pere Llamusi, A. Rovira, Manel Picas.

ENDEVINA, ENDEVINETA

CONVERSA

- ¿Vols venir a Piera, Felicià?
- ¿A què fer?
- A veure mon germà.
- ¿Quin, en Lluís?
- No; el que ja t'he dit.

MANEL ALGORA

XARADA

En el moment de fè un salt
a n'a la tres *hu-invers* mal
vàreig ferme l'altre dia,
y curarme no podia
segón posantmhi total.

ANTONET, ARMANDA y JOSEPH DALMAU

TARGETA

MERCE RAMI Y GUAL

Ab aquestes lletres combinar el títol
d'una obra catalana y'l cognom de llur
autor.

ENRICH DURÁN

ACRÓSTICH

. A . . .
. . . N . . .
. . . I . . .
. . . M . . .
. . . A . . .
. . . L . . .
. . . S . . .

Transformar els punts en lletres, de
manera que's llegeixi a cada ratlla hori-
zontal un nom d'animal.

SOLUCIONS A LO INSERTAT EN EL NÚMERO ANTERIOR

A la lletra numèrica: *Protasi*. — A la xarada: *Perelada*.

EL SUPLEMENT D'EN PATUFET

Posat a la venda en totes les llibreries el primer volum de

EL GEGANT DELS AIRES

al preu d'una pesseta, segueix publicantse en el nostre *Suplement* el segon y últim volum d'aquesta obra d'interès creixent, agradosa y instructiva com poques.

Als compradors y subscriptors del *Suplement* se'ls hi regala cada setmana una

Preciosa targeta

dibuixada per en Llaverias, representant

EPISSODIS HISTÓRICS DE CATALUNYA

Tots els noys catalans llegeixen el *Suplement* d'EN PATUFET. ¿Per què?

Perque es **interessant! agradós! instructiu!**
Y perque, ab regal y tot, no costa més que

15 CÉNTIMS!

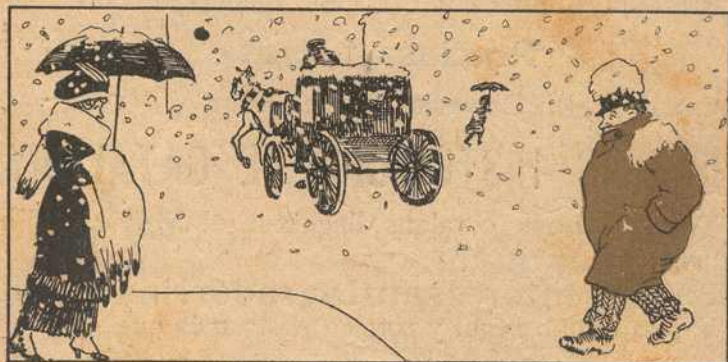
CAMISERIA Y CORBATERIA
de

= JAUME SANS =

Boqueria, 32. — BARCELONA

Als nens y nenes que comprin a la Casa
se'ls obsequiará ab una bonica postal

ESPECIALITAT EN LES CAMISES A MIDA

Una historieta de neu.

A veure si vos refresqueu.